

UCHWAŁA NR XXV/171/13
RADY MIEJSKIEJ W SZEPIETOWIE

z dnia 29 października 2013 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014 - 2016.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (j. t. z 2013 r. poz. 594, poz. 645) art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 135) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2014-2016 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szepietowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Witold Moczydłowski

Załącznik do uchwały Nr XXV/171/13
Rady Miejskiej w Szepietowie
z dnia 29 października 2013 r.

**MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
w SZEPIETOWIE**

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2014 – 2016**

Szepietowo 2013

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Szepietowo.....	6
II. Uwarunkowania prawne	8
III. Analiza SWOT	8
IV. Cele Programu	9
V. Zadania realizowane w ramach Programu	10
VI. Realizacja Programu	11
VII. Efekty i rezultaty programu	11
VIII. Finansowanie Programu	12
IX. Monitoring i ewaluacja	12
X. Sposób kontroli realizacji programu	13

Wstęp

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i społecznych, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotymowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Stąd też, założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Nowym zadaniem ustawowym dla gminy jest wprowadzenie **asystenta rodzinnego** do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny

i nienormowany czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej penetracji środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany będzie do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego zatrudnienia ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami.

Rola asystenta rodzinnego polega na aktywnym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania samodzielnie przez tę rodzinę.

Asystent rodziny w swojej pracy korzysta z pomocy osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemu danej rodziny.

Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin - mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent rodziny wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną czy przedstawicielami placówek pomocy społecznej. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia.

Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu, oraz z sądem. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.

Przygotowując się do opracowania niniejszego programu przeprowadzono lokalną diagnozę, z której wynika, że na terenie gminy Szepietowo mieszka 44 rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Przyczyny tych trudności wynikają przeważnie z niskich kompetencji wychowawczych rodziny, uzależnień, chorób psychicznych. Zgodnie z ustawą na jednego asystenta rodzinnego nie może przypadać więcej niż 20 rodzin. Biorąc pod uwagę zdiagnozowaną w gminie Szepietowo liczbę rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w gminie należałoby zatrudnić 3 asystentów rodziny.

I. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Szepietowo

Tabela 1. Stan ludności gminy Szepietowo

Wyszczególnienie	ROK 2010	ROK 2011	ROK 2012
Liczba ludności ogółem	7552	7526	7396
Kobiety	3772	3751	3657
Mężczyźni	3780	3775	3739

Z powyższych danych wynika, że ludność gminy w ostatnich latach zmniejszyła się i w 2012 roku było mniej o 156 osób w porównaniu do roku 2010.

Tabela nr 2. Bezrobocie w gminie

Wyszczególnienie	ROK 2010	ROK 2011	ROK 2012
Bezrobotni ogółem	294	320	332
Bezrobotni z zasiłkiem	35	47	44
Bezrobotni długotrwale	129	146	164

Pomimo otwarcia rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związanej z tym migracji zarobkowej ważną kwestią społeczną naszej gminy nadal pozostaje bezrobocie. Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, bezrobocie pozostaje jednym z głównych powodów. W 2012 r. wśród 172 rodzin (599 osób) korzystających z pomocy społecznej, kwestia bezrobocia dotyczyła 84 rodzin (276 osób). Inne powody to m.in. ubóstwo, niepełnosprawność długotrwała choroba .

Tabela nr 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2012 roku

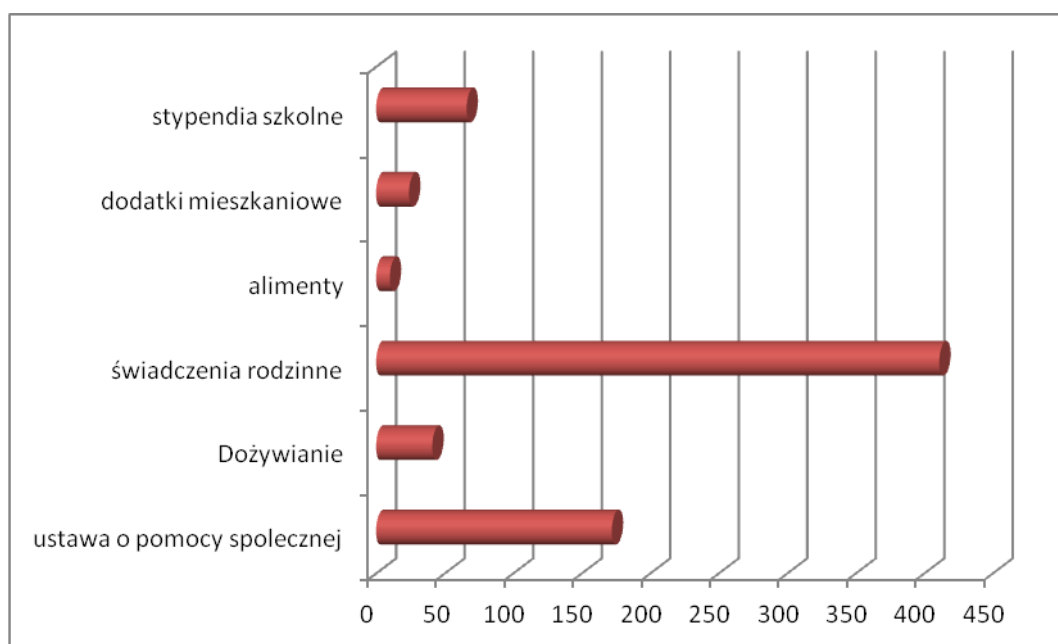
WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
	OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
0	1	2	3
RODZINY OGÓŁEM	139	88	482
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem	46	32	328
o liczbie dzieci 1	4	4	12
2	11	7	62
3	14	9	100
4	8	7	55
5	7	4	72
6	1	0	18
7 i więcej	1	1	9
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	20	9	139
o liczbie dzieci 1	2	0	8
2	6	3	32
3	5	1	39
4 i więcej	7	5	60
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM	32	21	161

Uwzględniając typologię rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2012 r., to rodziny z dziećmi stanowiły 35% ogółu świadczeniobiorców, wśród których 32% stanowiły rodziny niepełne.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w okresie od stycznia do grudnia 2012 r. udzielono wsparcia:

- 172 rodzinom (rzeczywista liczba rodzin) – na podstawie ustawy o pomocy społecznej,
- 57 rodzinom (271 osób) – na podstawie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- 411 rodzinom – na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- 10 rodzinom – na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 24 rodzinom – na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- 63 rodzinom – na podstawie ustawy o systemie oświaty (pomoc materialna dla uczniów).

Wykres nr 1. Rodziny objęte wsparciem finansowym w 2012 r.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Podstawą prawną „Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2016” jest ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. Nr 149, poz.887 z późn. zm.)

III. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szepietowo 2007-2013	Wysoki poziom bezrobocia
System Profilaktyki i Opieki nad dzieckiem i rodziną 2007-2013	Wysoki wskaźnik ubóstwa
Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny	Wysokie koszty utrzymania
Realizacja Programu PEAD przez Parafialne Koło CARITAS w Szepietowie	Brak żłobka na terenie miasta
Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny	Ograniczona liczba miejsc w przedszkolu
Baza instytucji wspierających rodzinę: pracownicy socjalni, asystent rodziny, pedagodzy szkolni, policja, Caritas	Brak mieszkań socjalnych

Oferty sportowe i baza lokalowa (boiska szkolne, boisko ORLIK	Wzrost liczby zadań zleconych gminie
Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych oferowanych przez szkoły	Ograniczanie środków finansowych na zadania realizowane przez gminę
Funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Kultury z możliwością zajęć pozaszkolnych w różnych kołach zainteresowań	Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
Powstanie punku konsultacyjnego świadczącego pomoc psychologiczną	Zanik więzi, tradycji rodzinnych „pęd życia”
Zatrudnienie asystenta rodziny	Wzrost kosztów utrzymania rodzin
Wzmocnienie współpracy między instytucjami wspierającymi rodzinę	Rozszerzenie się zjawisk patologicznych: przemoc, alkoholizm
Funkcjonowanie zespołu Interdyscyplinarnego	Zaniedbanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców
Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Rozszerzenie kręgów ubóstwa nawet wśród osób pracujących
Możliwość założenia żłobka przez osobę fizyczną	Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej , zjawisko „dziedziczenia biedy”
Współpraca rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu własnych problemów	Demotywacyjny charakter przyznawania świadczeń społecznych
Ustanawianie rodzin wspierających	Ograniczenie środków finansowych na edukację

IV. CELE PROGRAMU

1. Cel główny:

Wsparcie rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

2. Cele szczegółowe:

- Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością
- Wsparcie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalenie zasobów tkwiących w rodzinach
- Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

V. ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU.

1. Cel szczegółowy :

1.1. Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI
Świadczenie pomocy finansowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	MGOPS	2014-2016
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole	MGOPS	2014-2016
Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki	MGOPS, Urząd Miejski	2014-2016
Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych	MGOPS, Urząd Miejski	2014-2016
Współorganizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym	MGOPS, GKRPA,	2014-2016
Współpraca z w zakresie pomocy żywnościowej	MGOPS, organizacje pozarządowe, Parafialne Koło CARITAS	2014-2016

1.2. Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmacnianie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach.

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym	MGOPS. SZKOŁA	2014 - 2016
Zapewnienie rodzinom z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pomocy asystenta rodziny	MGOPS	2014 - 2016
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez zajęcia pozalekcyjne, pozaszkolne, koła zainteresowań	MGOPS, SZKOŁA, GOK	2014 - 2016

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	MGOPS, POLICJA, SZKOŁA, GOK, Urząd Miejski	2014 - 2016
Współpraca z podmiotami poza gminnymi w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny	PCPR, SĄD, PUP, SZKOŁY	2014 - 2016

1.3. Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI
Utrzymanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów	MGOPS, SĄD, Kurator Społeczny, Poradnia Psychologiczna	2014 - 2016
Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	MGOPS, rodzina biologiczna, rodzina wspierająca, PCPR, Kurator	2014 - 2016
Wsparcie finansowe rodzin biologicznych dostosowane do ich potrzeb, w tym na dojazdy do dzieci	MGOPS	2014 - 2016
Angażowanie rodziców do ponoszenia odpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania	SZKOŁA, MGOPS, Poradnia psychologiczna, Opiekunowie pieczy zastępczej	2014 - 2016

VI. REALIZACJA PROGRAMU.

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej została zaplanowana na lata 2014 – 2016. Jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

VII. EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU.

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi

- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych
- Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie
- Przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej
- Wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródła finansowania Programu:

- Środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy w Miejsko-Gminnym ośrodku Pomocy Społecznej
- Środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
- Dotacje z budżetu państwa

IX . MONITORING I EWALUACJA

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację Programu.

Na potrzeby ewaluacji i monitoringu przyjęte zostaną wskaźniki:

- Liczba rodzin korzystających z pomocy
- Liczba dzieci korzystających z Rządowego Programu „Dożywianie”
- Liczba udzielonych stypendiów szkolnych
- Liczba dzieci wyjeżdżających na kolonie z programem profilaktycznym
- Liczba rodzin z problemami wychowawczo-opiekuńczymi
- Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
- Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych

X. SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU

Sporządzanie sprawozdań finansowo - rzeczowych z zakresu wspierania rodziny i przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.